

Chenjerai Hove

Noce z duchami – List dziecka z gruzowiska

(napisany po operacji Murambatsvina, operacji, w której rząd Zimbabwe zniszczył 700 tys.domów)

drogi samueri, przyjacielu,
nie zobaczę cię już nigdy;
może jednak.
lecz nie będę tego wiedział,
dopóki ojciec nie znajdzie nowego adresu.
adresów!
nie mamy już żadnego.
jesteśmy u brak adresu.

więc, ponieważ napisałem ten list,
dokąd go wyślę?
mam powiedzieć,
samueri,
przy nastęnej kupie gruzu,
harare?

czy też powinienem powiedzieć,
samueri,
przy tym całym brudzie,
salisbury?

nasza uliczka,
pamiętasz?
ta, bez robitego szkła,
tam, gdzie beztrosko oddawaliśmy mocz
za sklepikiem,
a nasza matki wołały nas wzywając
słodkimi głosami matek?
nasza uliczka,
z kurami, które do nikogo
szczególnego nie należały,
której już nie ma.

nie znam twojego adresu,
nie znasz mojego adresu.
samueri,
stoje na pękniętej cegłównie,
jedynym ocalałym
z naszego domu.
na czym ty stoisz,
samueri?

widzisz, samueri,
nie mamy broni
ani dzid
ani strzał
lub pałek.
powiedz mi,
samueri,
policja, dlaczego
przynoszą broń
młoty
gniew
krew w oczach,
by zniszczyć nasz jedyny dom?

nawet nauczyciel mutawu,
on też nie ma adresu.
widziałem naszą szkołę
w płomieniach.
widziałem naszego nauczyciela płaczącego,
zabieranego przez policję
z karabinami i gniewem.

będę kontynuował pisanie listu,
samueri,
aż go poznam,
twój adres,
adres nauczyciela mutawu
adres pracy mojego ojca
adres mojej młodszej siostry
adres mojego małego psa
adres mojej matki
adres każdego,

do rąk związku ochrony zwierząt
do rąk ministerium brudu
do rąk porządku
do rąk caledonia camp
do rąk tribal trust land
do rąk brzegu rzeki!
do rąk obozu karaluchów!
do rąk larwy
do rąk brudu i smrodu
do rąk budynku parlamentu!

samueri,
powiedz nauczycielowi mutawu,
że chcę nauczyć się pisać,
by umieć wymazać wspomnienia
naszego domu
w gruzach.

powiedz nauczycielowi mutawu,
że zobaczymy się znowu,
kiedy urośnie mi broda
i poprowadzę samochód
taki jak policyjny
jak żołnierze z karabinami.

samueri,
wysyłam ci tylko
rozbitą cegłówkę,
zanim znów pęknie,
raz drugi
trzeci raz
czwarty raz.

pęknięta cegłówka
pęknięte serce
złamany ojciec
złamana matka

samueri,
bądź silny.
samueri,
strzeż się spadających cegłówek
i karabinów.

[Cyt. za tłumaczem niemieckiej wersji Olafem Schenkiem: spca = society for the prevention of cruelty to animals (Towarzystwo Ochrony Zwierząt); tribal trust land = terminem tym przyjęło się określać ubogi, zazwyczaj nieżywny kraj pozbawiony bogactw naturalnych, który przydzielano kolorowym mieszkańcom Zimbabwe podczas kiedy biała mniejszość domagała się części przynoszącej części. caledonia camp = nazwa obozu uchodźców-/obozu przejściowego]

Tłumaczenie: Joanna Wiśniowska

Chirikuré Chirikuré

Sól

Proszę o sól, to nie znaczy, że jestem biedny
Pożyczam sól, to nie znaczy, że jestem goły
Nasza sól wyszła nam tak nagle
Nasza sól skończyła się nagle

Gdyby ten sklepik tam jeszcze był
Mogłyby nasze dzieci kupić sól
Tego sklepiku nie ma tam już
Został zniszczony przez tsunami

Bryja jest gotowa
Sos jest gotowy
Rodzina czeka
Soli jednak nie ma

Nie myślcie, że jestem głupi
Wszyscy wiemy, kto jest głupi
Nie myślcie, że nie umiem planować
Wszyscy wiemy, kto źle planuje

Pomóżcie mi, proszę, w sprawie soli
Proszę, łyżeczka soli starczy
Proszę, to nie jest moja wina
Nasz kraj dopadły złe duchy

[uwaga tłumacza: słowem >bryja< określona została tu >sadza<, główne pożywienie ludu Shona, breja z mąki kukurydzianej]

przekład polski: Stefan Kosiewski

Zapłaczymy z nadzieją

Wiemy, skąd pochodzimy
Mamy za sobą dobre czasy
Smutnych chwil też było kilka

Wiemy gdzie jesteśmy teraz
Chwile szczęścia są rzadkie
Smutne ciężą na naszych plecach

Wiemy gdzie chcemy być
Rozmnożmy szczęśliwe chwile
Niech smutek historią się stanie

Z pewnością przystoi nam smutek
Miał tego płaczemy z nadzieją
Gdyż jutro będziemy się cieszyć

Tłumaczenie: Joanna Wisniowska

Dambudzo Marechera

Przepowiednia Povo

Jej wizje buszu
bezrobotnych bohaterów
Którzy wczoraj zyskali kraj
A dziś zakosztowali nędzy

I niektóre wzgórza pospieszyły za pragnieniem
A inne do zażegania, bluźnierstwa
Zatrzymując turystów i autobusy

Rozpętując spustoszenie, słowo nie wyrazi –
Wizja spalonych suszą pól
Kościstych nękanym squatter
A tłuści uzbrojeni nadlordowie
Dotykają pochodnią sklecone byle jak chatki
Wysyłają do sędziego pokoju i przed sąd wioskowy
Najwrażliwszych i najgłodniejszych obywateli –
Wizja malowała ciężarówki z ziarnem pomocy humanitarnej
Które rozpląnęły się w powietrzu pomiędzy punktem odjazdu
I wiele obiecującym punktem przeznaczenia –
Spotkać ją można w piwiarniach
I Shebeens na skraju ulicy
I w burdelach: sprzedającą
resztki jej nieco zgorzkniałej wizji.

[Cyt. za Schenk, O. jw.: Povo słowo w angielskim slang, używane na określenie cierpiących głód, zarazem używa się go dla biednych czarnoskórych rolników w Zimbabwe; Squatter ludzie, żyjący w tzw. Squatter Camps, zazwyczaj nielegalnych osiedlach chatek, które do tego są zakładane na niekorzystnym terenie, niszczone przez powódzie i obsuwającą się ziemię; Shebeens pochodzi z Irlandii/Szkocji i oznacza illegalne bary, również w Południowej Afryce]

Tłumaczenie: Joanna Wiśniowska

Szczury na sprzedaż

Co chcesz kupić?
Szczura,
Szczura z sumieniem,
Szczur z niezmiennym sumieniem?
To myśl przewodnia.
Więc, oto parę do wyboru.
ten właśnie pożarł Grenadę ,
porwał na strzepy i wysrał
mleczko oczyszczające American Girl.
I właśnie zabiera się do obgryzania i ślini się już na widok smakowitego
kawałka nikaraguańskiego sera.
Ale on (mrugnięcie, szturchnięcie) planuje coś WIELKIEGO w Berlinie
Londyn, Amsterdam, Paris
Celuje w piersi Nataszy w Moskwie –
Pokaż mi innego.
Dobra, więc, ten tutaj to kompletny wariat.
Pożera kolonializm
Żeby mógł z czystej złośliwości obsrać swoich.
Próbowałem, kupić go w Kenii
Próbowałem, go kupić w Malawi
Próbowałem, go kupić tutaj
A wiesz, gdzie znalazłem tą bestję?
Na obiedzie z duchami
Malaniego, Verwoerda, Vorstera und Botha'ego.
Pokaż mi inne.
A, ten tutaj był uwikłany w sprawę z Aquino
Tamten zaprzyjaźnił się z szachem i przedstawił mu

Tego drugiego, którego nazywano Ayatollahem.
Ten krótki klerykalny i ta tłusty gruba siwa dama ...

[Cyt. jw.: Malan, Verwoerd, Vorster und Botha są przedstawicielami, częściowo też twórcami i architektami polityki apartheidu]

Tłumaczenie: Joanna Wisniowska

W więzieniu jedynym telefonem jest dziura w zlewie: Krzycz, a my cię
usłyszymy!

Napisz wiersz nie z wykładu w sali lekcyjnej
Lecz z trzeszczących od oporu barykad
O błyszczonym monoklu w kostnicy
O grzmotach pocisków za dnia do nocnych wrzasków ludzkich pochodni
O zakrwawionych zębach informujących podziemną
percepcję o czarnym ogniu

Nie pisz wiersza ani z rhyme & reason w Anglii
Ani o pieśni Izraela, która zacina kanonadę
Palestyńczykom
Ani o (Na miłość..., kurwa!) o czarnulce która nas zaczarniła
napisz wiersz, pieśń, hymn o tym, co
w Tobie
cele z bronią spaja & Obywateli zamiast niewolników tworzy
Krzycz nie cicho
Chcemy słyszeć, wiedzieć
I wykuj zbroję, której poeta potrzebuje przeciwko NIM!

Tłumaczenie: Joanna Wisniowska